

Pašvaldības nemierā ar centrālo varu

Zinātnes namā Jūrmalā piektdien notika Latvijas pašvaldību Savienības kongress.

Pašvaldības Latvijā atjaunoja 1989. gadā, tāpat nūkamais gads pašvaldībām būs apaļas gadskārtas gads. Gan tāpēc, gan pašvaldību pieaugošās nozīmes dēļ **LPS priekšsēdis Andris Jaunsleinis** ierosināja 1999. gadu izsludināt par pašvaldību gadu. Vēl A. Jaunsleinis uzsvēra, ka daudzas Eiropas valstis par tādu pašvaldību vienojošu organizāciju kā LPS var tikai sapņot. Kā pozitīvs moments tika atzīmēs arī tas, ka LPS ir atzīta likumos kā sarunas partneris ar valdību, ka ar likumu noteikts pašvaldību finansu izlīdzināšanas algoritms, ka izveidoti un veiksmīgi strādā Pašvaldību mācību centrs un Pašvaldību konsultāciju centrs, izveidota Pašvaldību izpilddirektoru asociācija un pašvaldību darbinieku arodbiedrība. Negatīvās tendences: turpinās vietējo slimokasšu pārveidošana par centrālās slimokases filiāļiem, centrālā valdība arvien vairāk iejaucas pašvaldību kompetencē finansu, sociālajā, politiskajā un privatizācijas sfērās, ministriju finansējums aug straujāk nekā pašvaldību finansējums, tiek pieņemti pašvaldībām saistoši likumi, taču finansējums to izpildei netiek nodrošināts. Tāpat A. Jaunsleinis aicināja pašvaldības vairāk izmantot Eiropas Savienības strukturālos fondus, kā arī uzsākt pētījumus par to, cik pašvaldībām izmaksās valsts iestāšanās Eiropas Savienībā. Tagad no viens nevarot pateikt, taču skaidrs, ka šis priekšsēdis būs dārgs.

LPS kongress pieņēma rezolūciju, kurā neatbalsta valdības centienus Krievijas krīzes izraisītās sekas risināt galvenokārt uz pašvaldību rēķina. Piemēram, valdība piedāvā pašvaldību finansu nepieciešamības daļu samazināt no 212 līdz

189,9 miljoniem latu; kaut arī valsts budžeta dotācijas pašvaldību finansu izlīdzināšanas fondā saglabājās 1998. gada līmenī — 6,1 miljoni latu. LPS neatbalsta arī lauksaimniecības koordinatoru un zemnieku konsultāciju dienestu likvidēšanu, jo uzskata, ka tie strādā efektīvāk par Zemkopības ministrijas struktūrām. LPS aicina valdību nodrošināt finansējumu pašvaldību informācijas sistēmas izveidošanai.

Interesantas bija debates. Piemēram, **Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks Raitis Vitoliņš** ierosināja noteikt, ka valsti izsludinātajiem likumiem būtu nepieciešams LPS akcepts un ka, galu galā arī LPS varētu piešķirt likumdevēja tiesības. Rīgas pilsētas domnieks Juris Miķelsons aicināja visādi sekmēt pašvaldību informācijas sistēmas izstrādi, jo projekts jau ir gatavs. Tāpat viņš nevarot saprast, ko iesākt ar "Lattelekom": kā tas varot būt, ka skolas pieslēgšana internetam Latvijā maksā 200 dolāru, bet, piemēram, Zviedrijā to varot izdarīt par četriem dolāriem? **Kokneses pagasta padomes priekšsēdētājs Viesturs Cirulis** aizskāra arī daudzu citu pašvaldnieku neizpratnes stīgu: caur viņa pagastu ejot visāda veida caurules un elektrības vadi, ir mežs un tiek izvests mežs, bet pagasts no tā nieiegūst neko, un visa peļņa aiziet tur, kur ir cauruļu galī un ostas, no kurām aizpeld mežs...

Saldus rajona padomes priekšsēdētājs Zigmunds Fīrers sūdzējās, ka grūti apvienot politiķa un saimnieka funkcijas — viņaprāt, katra rajona galvgalī jābūt vēlētam politiķim un izpilddirektoram divās atsevišķās personās. **Mālpils pagasta padomes priekšsēdētājs**

Aleksandrs Lielmežs uzskatīja, ka pašvaldībām jāturpina politizēties — tikai caur partijām varēšot kaut ko reālu panākt, lūk, tagad no vienas pašas Daugavpils trīs pašvaldību darbinieki kā briēži sēžot Saeimā gan jau viņi savai pilsētai kaut ko labu izdarīšot, bet daudz sliktāk būšot ar lielo Vidzemi — no tās Saeimā iekļuvus tikai viens pats Kārlis Greiškāns...

Mētrienas pagasta padomes priekšsēdētājs Andris Jaško izteica pretenzijas, ka nevienam valdībā nedomājot par valsts attīstības plānošanu cilvēku labā, kuras pamatā būtu programma, kas veicinātu cilvēku palikšanu savās dzīves vietās, nevis atbalstītu bīstamo tendenci — migrāciju uz pilsētām. Savukārt **Līvānu pilsētas domes priekšsēdētājs Valdis Gercāns** centrālo valdību uzslavēja, sakot, ka tā laikam tagad beidzot sapratusi pašvaldību īsto stūbi zemes virsū — sniegt pakalpojumus. V. Gercāns ar to domāja Ministru kabineta noteikumu izpildi par prostitūcijas ierobežošanu. Priekšsēdētājs aicināja šajā jomā iesaistīties arī pašvaldību mācību centram...

LPS kongresā piedalījās arī vairāki augsta ranga politiķi, tostarp, **premjermīnistrs Vilis Krištopans**, kurš uzsvēra, ka galvenais šobrīd ir izstrādāt ilgtermiņa prognozējama finansu bāzi. Tradicionāli saldu dzīvi nesolīja **finansu ministrs Ivars Godmanis**, kurš gan runāja par pašvaldību lomas palielināšanu un nepieciešamību pēc regulāra dialoga ar LPS, taču ar brīdināja, ka ar naudas došanu būšot skarbs, jo viņa galvenais uzdevums ir noturēt valsts maku.

A. Drēziņš